

Лариса Рубан, канд наук х.фіз.вих. і спорту, доцент

Ольга Таратушка

Харківська державна академія фізичної культури

Харків, Україна

РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Вступ. Щороку в Україні зростає кількість дітей з особливими освітніми потребами. Про права таких дітей зазначено в міжнародних документах ООН. За допомогою міжнародних організацій ВООЗ, ЮНЕСКО та ін. права дітей з особливими освітніми проблемами (ООП) на дозвілля та ігри втілюються у життя. Діти з ООП є однією з найуразливіших категорій суспільства, мають труднощі у процесі пристосування до умов життєдіяльності, оволодіння соціальними нормами й цінностями. Одним із важливих завдань, яке постає перед державою це забезпечення сучасними навчальними закладами для дітей з ООП, які відповідають освітнім та реабілітаційним потребам учнів цих закладів [2].

Однією з основних проблем дітей з ООП є порушення психофізичного розвитку, що спричинено органічними враженнями нервової системи. У таких дітей виражена неспроможність інтегрувати сенсорну інформацію від органів чуття в цілісну картину реального оточення, неадекватна реакція на навколишнє середовище [5].

Мета дослідження. Проаналізувати науково-методичну літературу щодо лікування та профілактики дітей з обмеженими можливостями за допомогою рухливих ігор та ознайомитись з проблемами їх застосування.

Методи дослідження. Системний аналіз та узагальнення результатів науково-методичної, спеціальної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Особливе значення у сучасному навчальному закладі повинна займати фізична реабілітація, основними засобами якої є кінезотерапія та корекції фізичного розвитку. У дітей із порушенням сенсорної інтеграції спостерігаються погано розвинені ігрові та навчальні навички. Вони не можуть інтегрувати інформацію, що йде від очей і вух, рук і тіла, і тому не в змозі дати адаптивну відповідь на те, що чують або відчувають, пропускають деталі або не розуміють дій інших дітей. Діти, які мають порушення сенсорної інтеграції, частіше відчувають стрес. Сенсорна інтеграція є базовою основою для продуктивної та успішної діяльності дитини. Точність, координація, швидкість сенсомоторних реакцій є показником зрілості мозкових структур. Все частіше фахівці стикаються із ситуацією, коли психофізичний розвиток дитини відстає від вікової норми. Збільшується кількість дітей зі складними комплексними порушеннями, які потребують тривалого корекційного та реабілітаційного втручання [1].

Основними принципами, які застосовуються під час занять кінезотерапією (групові, індивідуальні заняття) та корекції фізичного розвитку (індивідуальні заняття) є:

- ✓ індивідуальний підхід (підбір вправ, які дитина обов'язково в змозі виконати самостійно);
- ✓ повторення вправ з поступовим ускладненням та зростанням навантаження;
- ✓ проведення навчання в ігровій формі, максимальне наближення дитини до майбутнього самостійного життя;
- ✓ поєднання зусиль вчителя-реабілітолога, вихователя та батьків у підготовці дитини до життя в суспільстві;
- ✓ навчання не тільки дітей, але й їхніх батьків.

У процесі занять кінезотерапією діти набувають специфічних навичок і побутових вмій: навчаються долати перешкоди, розвивається координація рухів, збільшується фізична сила тощо. На заняттях з кінезотерапії використовують реабілітаційне обладнання: сухий басейн, фішки, циліндри, дитячі гірки, драбинки, гімнастичні лавки, гімнастичні палиці, м'ячі, канати тощо [2, 3, 4].

Рівень рухової активності дітей з ООП можливо забезпечити за допомогою рухливих ігор, оскільки гра - це цілеспрямована й вільна діяльність. О. Ю. Гузак, М. В. Сабадош (2018) вказали, що рухлива гра як засіб реабілітації має низку якостей, серед яких найважливіше місце займає висока емоційність учасників [2]. Під час рухливої гри здійснюється комплексний вплив на моторику й нервово-психічну сферу дитини з ООП [2]. У житті дитини важливу роль відіграє гра так, як особливо тут вона відчуває себе захищеною, має свободу і комфорт.

Висновки. Належне освітнє середовище, реабілітація та корекція фізичного розвитку можуть скоригувати деякі порушення дітей з ООП, компенсувати фізичні порушення, поліпшити функціональний стан рухового аналізатора.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку пов'язані з розробкою корекційної програми для дітей з ООП.

Література.

1. Без'язична О.В. Сенсорна інтеграція в реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи. *Збірник тез III міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні питання фізичної реабілітації, рекреації та фізичного виховання різних груп населення»*. Том 3. м. Харків. 2019. № 1. С. 26–29.
2. Гузак О.Ю. Сабадош М.В. Рухливі ігри як засіб реабілітації у дітей з особливими потребами. Україна. *Здоров'я нації*. 2018. №3/1 (51). С. 20-22.
3. Дмітрієва О.І. Комплексний підхід до процесу реабілітації дітей з особливими освітніми потребами у сучасному навчальному закладі. Науковий часопис. *Корекційна педагогіка*. 2017. Випуск 34. С. 10-15
4. Кіпаренко О. Сенсорна інтеграція як метод корекції розладів у дітей. *Проблеми сучасної психології*. Одеса. 2020. Том 49. С. 152–176. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-49>
5. Pärssinen O., Kauppinen M., Viljanen A. The progression of myopia from its onset at age 8–12 to adulthood and the influence of heredity and external factors on myopic progression. A 23-year follow-up study. *Acta Ophthalmologica*. 2014. Vol. 92, Issue 8. P. 730–739. DOI: <https://doi.org/10.1111/aos.12387>. 7.